

Scholia Arethae in Cyrilli apologiam xii anathematismorum

SCHOLION ARETHAE™[16 υποστάσεων]

112 Οὐκ ἀκριβὲς ὑποστάσεων ἔνωσιν γεγονέναι φάσκειν ἐπὶ Χριστοῦ, ἀλλ' ἡ τοῦ θεοῦ λόγου ὑπόστασις φύσιν ἀνθρωπείαν λαβοῦσα ὑπέστησεν ἐν ἑαυτῷ, καθὼ καὶ μίαν ὑπόστασιν ἔχειν τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν δογματίζομεν. εἰ γὰρ ὑπόστασιν ἤγουν πρόσωπον ὠρισμένον δοξάσομεν, ὅπερ βούλεται δηλοῦν ἡ ὑπόστασις, τίς λόγος ἔτι τὴν Νεστορίου λύσσαν ἀναχαιτιεῖ μὴ οὐχὶ δύο ὑποστάσεις ἐν τῷ Χριστῷ πρεσβεύειν; τίτι γὰρ λόγῳ τὰ δύο τέλεια πρόσωπα εἰς ἓν πρόσωπον συσταῖεν ἄν [συστακῆναι Υ]; εἰ γὰρ τοῦτο δῶμεν, δώσωμεν ἀφορμὴν καὶ τοῖς μίαν φύσιν σὺν θετῶν ἐπὶ Χριστοῦ ληρωιδουῖσιν κατ' ὀρθότητα τοῦτο δογματίζειν.

113 SCHOLIA ARETHAE™ 9 σκαιώρημα τοῦτο εἰ μὲν κατὰ Νεστορίου, ἔχεται λόγου· εἰ δὲ κατὰ Θεοδώρητου, συκοφαντία ἄκρατος καὶ φθόνου δόξης τῷ λέγοντι περιποιητικός.

114 SCHOLIA ARETHAE™10 sq. ἀπροσωπολήπτως ἐρεῖν πλημμελῶς ἀλλήλους ἐφορμῶσιν, τὸ αὐτὸ φάσκοντες περὶ τοῦ αὐτοῦ καὶ διαφωνεῖν διατεινόμενοι ὄν τρόπον καὶ οἱ διαφερόμενοι περὶ ἀριθμὸν εἰ ὁ μὲν ἔνδεκα λέγει τὰς τοσαύτας μονάδας, ὁ δὲ δέκα καὶ μίαν. 12 τοῦτο ὁμοία πλημμέλεια τῇ Ἀρίου μανίαι, ἐπὶ τῇ τοῦ ὁμοουσίου λέξει μὴ παρὰ τοῖς παλαιοῖς πατράσιν εὐρημένῃ διατεινόμενῳ, ἀλλὰ νεαρῶς καινολογουμένῳ. 14 τί δὲ Θεοδώρητε; οὐκ ἤκουσας τῆς θεολόγου φωνῆς· ὧ τῆς καινῆς μίξεως, ὧ τῆς παραδόξου κράσεως; ἐπὶ ταῦτα ληρολεσχεῖν οὐκ αἰδῆ;

115 SCHOLIA ARETHAE™18 ὑποστάσεων κακῶς πάλιν ὑποστάσεων λέγει ἔνωσιν. 23 κράσεως] κράσεως, ἀλλὰ παραδόξου [cf.p. 114, 14].

116 SCHOLIA ARETHAE™1f2 περιαιτίζεται τοῖς αὐτοῖς περιστρέφεται 10 ὧ τὶ πάλιν ὑποστάσεις; 17sq. ὁ προαιώνιος θεὸς λόγος ὑπόστασις υἱοῦ τῆς πατρικῆς προῶν θείας ὑποστάσεως προσλήψει φύσεως ἀνθρωπίνης, οὐκ ἠφωρισμένῳ ἀτόμῳ, τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν ἑαυτὸν ἀπετέλεσεν, σὺν θετῶν μὲν ἐξ ὑποστάσεως θείας, οὐ μόντοι καὶ ὑποστάσεως ἀνθρωπίνης. οὐ γὰρ καὶ τινὰ ἄνθρωπον, ἀλλὰ φύσεως ἀνθρωπίνης ψυχὴν καὶ σῶμα καὶ ἠτόμωσεν ἐν ἑαυτῷ, τὸν θεάνθρωπον ἀποφήνας. ἐπεὶ τοῖ νυν οὐκ ἠτομωμένον ἀνέλαβεν ἄνθρωπον, φύσιν δὲ ἀνθρωπείαν καὶ ἠτόμωσεν ἐν αὐτῷ ὑπόστασιν μίαν τὴν θεάνθρωπον, κατὰ τοῦτο φημὲν εὐλαβεῖσθαι δύο λέγειν ἐπὶ Χριστοῦ ὑποστάσεις συντεθῆναι, τὸ λυσοῶδες ὑποστελλόμενοι Νεστορίου· ἐν γὰρ καὶ τὴν πρόσληψιν τῆς ἀνθρωπείας φύσεως τῶν ἀτομούντων κατὰ τὸν κύριον Ἰησοῦν. πλὴν εἰ μήπου τὰς δύο ἐπ' αὐτοῦ ὑποστάσεις οἰκονομικῶς εἰρηῆσθαι διὰ τὴν κακουργίαν Ἀρίου καὶ Ἀπολιναρίου καὶ τῶν κατ' ἐκείνους φαντασιαστῶν.

117 SCHOLIA ARETHAE™ 1sq. αἰσχροὺν καὶ ἱκανῶς ἄλογον ἐκ τῶν κάτω τῶν ἄνω λαμβάνειν τὴν εἰκασίαν καὶ τὸν ὑπερούσιον ἐκ τῶν ἐνύλων τεθμᾶσθαι [σταθμᾶσθαι?] οὐσιῶν καὶ ἀπὸ τῶν κτισμάτων ἑαυτοῦ τὸ ἄκτιστον ζυγοστατεῖν καὶ τὴν ἐν τούτοις ἀνάγκην τῷ ἐξ οὐκ ὄντων παραγαγόντι (καὶ συνε λόντι φάναι ἀνάγκη καὶ αὐτὸν τοιαῦτα παραγαγεῖν) προσλογίζεσθαι καὶ ὑπὲρ τῶν ἀγνώστων ὡς πάντη ἐγνωσμένων ζυγομαχεῖν. 3 εἰ οὐ φυσικὴ διὰ τὸ μὴ ἀνάγκη ὑποπεσεῖν, πῶς οὐ μᾶλλον ἀναγκαστικώτερον τὸ παρὰ φύσιν καὶ οὕτως ὡς καὶ τοῖς ἀβουλήτοις καὶ ἀθελήτοις ὑποκατακλίνεσθαι, ἐκβιάζεσθαι; 19 φύσιν, ἀλλ' οὐχ ὑπόστασιν

118 SCHOLIA ARETHAE™ 8f9 μίαν ἡμῖν ἀποφαίνει ἀλλ' εἰ μὴ μία, διάφορος δέ, παρὸν ἐλέγχειν, 118.30 τί τὸ αἴτιον ἀμελεῖν ἐν ψιλαῖς ἐπαγγελίαις ἐναβρυνόμενον;

119 SCHOLIA ARETHAE™ 9 καὶ παρεκόμισε καλῶς γε ποιῶν· οὐ γὰρ ταυτὸν πάθος φυσικόν τε καὶ ἀδιάβλητον, δι' οὗ καὶ τὸ ἐπίκαιρον [uoluit ἐπίκηρον] τῆς ἥσπερ ἐστίν, ἀπελέγχεται φύσεως, τῶι ᾧ μόνωι κατὰ τὸ κρεῖσσον καὶ εἰς ἀεὶ καὶ ἀναλλοιώτως εἰς παράστασιν τῆς τοῦ δηλουμένου φύσεως πρόσεστιν. 14 ἀλλὰ ταῦτα συστατικὰ τοῦ ὑποκειμένου καὶ εἰς ἀεὶ προσόντα· τὰ δὲ πρὸς δεῖγμα φθορᾶς οὔτε συμπαρόντα ἀεὶ ἐνεργῶς καὶ κατ' ἐξουσίαν τοῦ ᾧ πρόσεστιν, τὸ ἀνεργὰ ὄρασθαι παραχωρούμενα. ὁ Θεοβίτης Ἡλίας καὶ ὅσοι κατ' ἐκεῖνον τὴν ἀρετὴν, παρέξουσι τὸ πιστόν. 19f20 τῶν ὑποστάσεων σύνοδον μέχρι τίνος ὑποστάσεων φάσκων ἔνωσιν Νεστορίωι θύρας ὑπὸ νοίγεις βλασφημίας; *ibid.* ἰδοὺ καὶ νῦν ἀδιαστάτως σύνοδον συναφείαι ἐπάγεις ὡσπερ ἐπιλεησμένος τῆς ἐπαγγελίας τοῦ διάφορον τὴν σημασίαν ἐκατέρου παρασχεῖν. 23f24 σχετικὴν ... συνάφειαν καὶ ποῦ σχετικῆς ἐνώσεως παρὰ Θεοδωρήτωι λόγος;

120 SCHOLIA ARETHAE™ 2f3 ἐάλωκας, ᾧ πάτερ, οἷς ἐπιμέμφη Θεοδωρήτωι· ποῦ γὰρ οὗτος τοῖς νῦν σοι κεκαττυμένοις κατονειρώττων ἐάλωκεν; 14sq. καὶ ποῦ ταῦτα ληροῦντος ἔστι Θεοδωρήτου ἀκοῦσαι; εἰ οὐδαμοῦ, βέβαιον αὐτῶι τὸ ψαλμικὸν ἐκεῖνο ἐρεῖν τὸ 20κατ' ἐμοῦ πάντες οἱ διαλογισμοὶ αὐτῶν εἰς κακόν 20 [Ps. 55, 6]. 123 SCHOLIA ARETHAE™ 16 sq. καὶ τί τοῦτο παραλλάττον τῆς Θεοδωρήτου περὶ Χριστοῦ ἀκριβο λογίας; εἰ μὴ τοσοῦτον ὅσον οἱ καὶ τὸ ἐν καὶ δέκα τοῦ μία καὶ δέκα διαφέρειν λογομαχεῖν ματαιοῦμενοι.

124 SCHOLIA ARETHAE™ 14f15 θεόν τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπον διαιρεῖς] συκοφαντία πλημμελής. 23sq. ὡς ἔοικεν, κατεσηματισμένα ταῦτα καὶ οὐκ ἀληθεῖαι προῆγεν ὁ θεάνθρωπος· εἰ δὲ ἀληθεῖαι, μάτην ἢ πρὸς Θεοδώρητον ἀλλόκοτος μέμψις, τὰ αὐτὰ κάκεινου, εἰ καὶ τρανότερον, διεξιόντος.

125 SCHOLIA ARETHAE™ 14 χυδαιότης εἰ χυδαιότης, οὐκ οἶδα· τοῖς αὐτοῖς γοῦν καὶ αὐτὸς συμπερι φέρηι λόγοις.

127 SCHOLIA ARETHAE™ 10 τί δαί; οὐχὶ καὶ Βασιλείωι τῶι θείωι [de spir. S. 12] καὶ Γρηγορίωι τοῦτο δοκοῦν τῶι θεολόγωι ἐν τῶι πρὸς Εὐνομιανοὺς λόγωι; 19sq. συκοφαντία καὶ τοῦτο ποῦ γὰρ Θεοδώρητος διετεῖναι δύο πρόσωπα ἐν τῶι κυρίωι Ἰησοῦ Χριστῶι πρεσβεύειν;

128 SCHOLIA ARETHAE™ 13 sq. τί τὸ διάφορον ἐνταῦθα τῶι ἀναθεματισμῶι, συνειδεῖν [sic] οὐκ ἔχω, ὥστε μάτην ἀλίσκονται διαπληκτιζόμενοι ἀλλήλοις οἱ προκείμενοι πατέρες, ἀεὶ περὶ τὰ αὐτὰ στρε φόμενοι καὶ περὶ τῶν αὐτῶν τὰ αὐτὰ διαβεβαιούμενοι καὶ συμφωνοῦντες ὥστε οὐκ ἔχω εἰπεῖν ἀνθότου διάφοροι καθίστανται ἀλλήλοις.

130 SCHOLIA ARETHAE™ 16 εἰ ὀργανικὴν δίδως ὑπουργίαν τῶι ἀνθρωπίνωι τοῦ κυρίου, οὐδὲν δὲ ὄργανον ἄνευ τοῦ τεχνίτου τὸ ἑαυτοῦ ἐκτελέσειεν, τίς ἢ μέμψις τῶι τὰ αὐτὰ διατεινομένωι ὑμῖν; ἐρεῖς ἴσως ὅτι καθὸ μηδὲν πλέον ἔχον [ἔχων Υ] τῶν ἀποστόλων δίδεται τῶι κυρίωι οὕτω προιόντι; ἀλλ' ἀγνοοῦντος ὁ λόγος τί μὲν τὸ συνυπάρχον ἀεὶ ὄργανον καὶ ἀνθυπόβλητον τῶι τεχνίτηι, τί δὲ τὸ δι' ἐτέρου καὶ ἐπικτήτου τὴν χρεῖαν ἀναπληροῦν. οὐδὲ γὰρ οἱ ξύλινοι φερεπόδες εἰς χορίαν [sic] παρα ληφθέντες ταυτὸν τι τοῖς ἐγγενέσιν ποσὶν ὑποληφθεῖεν.

131 SCHOLIA ARETHAE™ 2f3 καὶ τίς τοῦτο τῶν εὐσεβῶν κἂν ἐπ' ἐννοίαι ἔλαβεν, ὅπου γε μηδὲ Θεοδώρητος; διὸ ἀκίχητα διώκεις, τὰ μηδὲ ὄναρ ὑποτετοπημένα τῶι διωκομένωι ἐπιχειρῶν ἀναίρειν.

132 SCHOLIA ARETHAE™ 1⁷ οὐ κατὰ σκοποῦ οὔτοι βάλλοντες οἱ λόγοι. ὁ μὲν γὰρ δυάδα προσώπων ἐκκλίνειν φησίν, οὐδὲ [leg. ὁ δὲ] ἐπὶ φύσεων ἐνώσει τὴν ἑκκλισιν ἀκούει, ἐκεῖνο μεμφόμενος, οὗ μηδεμία διαστολή γέγονε. 12 καὶ τοῦτο περιεργότερον καὶ σοφιστικὸν καὶ κατὰ τὸ ἐν Ἰωβ [11, 12] 20βροτὸς δ' ἄλλως ἐπινήχεται λόγοις. 20 ποῦ γὰρ Θεοδωρήτῳ λόγος σχετικῆς ἐνώσεως ἐφ' ἣ βρενθῦσθαι οὐδαμῶς κατηκεν [sic Υ, καθῆκέ σοι?]

135 SCHOLIA ARETHAE™ 10 οὐ μὰ τὸν κύριον τῆς δόξης ἔργον ποιούμενος τὸ κατηγορεῖν, εἰ μὴ καὶ ἐναλήθως καθικνούμενος τῶν προτεθέντων λόγων. 10sq. καὶ τοῦτο συκοφαντία· ποῦ γὰρ καὶ πόθεν ἐστὶ δεῖξαι τοῦτο; 15 εἰ τὸ κατὰ σάρκα μέμφη, μεμπτέος σοι καὶ Πέτρος ὁ ἀπόστολος πρῶτος τοῦτο εἰσηγησάμενος ἐν οἷς δημηγορῶν φησι πρὸς Ἰουδαίους περὶ τοῦ Δαυὶδ λέγοντος περὶ Χριστοῦ· 20προφήτης οὖν ὑπάρχων καὶ εἰδὼς ὅτι ὄρκωι ὄμοσεν 20 [sic] 20αὐτῶι ὁ θεὸς ἐκ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ 20 τὸ κατὰ σάρκα ἀναστήσειν τὸν Χριστόν [Act. 2, 30]. 18sq. ἀπροσπαθῶς καὶ φιλαλήθως ἐρεῖν οὔτοι, κενοδοξία κατακρατούμενοι καὶ τὸ [leg. τῶι] τίς τῶι ὀλεθρίω ταινιωθεῖ αὐτῆς κράτει, οὐκ ἔγνωσαν οὐδὲ συνῆκαν ὡς τὰ αὐτὰ περὶ τῶν αὐτῶν ὁμο γλώσσως διεξιῶντες [sic] κακεντρεχεῖαι δόξης κενῆς διάφωνα δεικνύειν ἀπηυθαδίσαντο.

138.30 SCHOLIA ARETHAE™ 6 καὶ ποῦ τοῦτο Θεοδώρητος οὔτος ἐάλω φθεγξάμενος, οὐκ ἔστιν εἰπεῖν, ὥστε συκοφαντεῖται νῦν ὁ ἀνὴρ. 139.30 SCHOLIA ARETHAE™ 29 sq. τίς ὁ τοσοῦτος παράλογος ἐφ' ὅσον οὐδὲν τῶν δοκούντων διὰ τούτων ἐλέγχεσθαι Θεοδώρητος κατεῖληπται πρεσβεύων; *ibid.* συκοφαντία τοῦτο· ἢ δεικνύσθω τοῦτο.

140 SCHOLIA ARETHAE™ 16 εἶτα σὺ τί φῆς; οὐκ ἀνθρωπιάν φύσιν ἀνειληφέναι τὸν θεὸν λόγον, ἀλλὰ τινα ἀνθρωπον; τῆς ἐμπλήκτου συμφωνίας πρὸς τοὺς εἰς δύο ὑποστάσεις τὸν ἕνα διαιροῦντας Χριστόν, καὶ ὅπως φθάσαντες παρεθέμεθα. 26 ἀλλὰ σὺ τί λέγεις; ἀρχιερεὺς οὐ κατὰ τὸ ἀνθρώπινον ἑαυτοῦ ὁ Χριστός, ἀλλὰ κατὰ τὸ θεῖον ἐλέχθη; καὶ τὸ θεικὸν αὐτοῦ τὸ χρίσμα τὸ ἱερατικὸν ἔσχηκε καὶ τὸ κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ ἱεράτευμα; τῆς ἀναισθήτου βίας καὶ τοῦ μηδὲ ὡς Κάιν εἰδότος πρὸς οἷς μὴ ὀρθῶς κρίνειν μηδὲ ὀρθῶς διαιρεῖν [Gen. 4, 7].

141 SCHOLIA ARETHAE™ 10 sq. εἰ Θεοδωρήτου ταῦτα, ἀλλ' οὐ τοῦ θεοῦ Παύλου τὰ ῥήματα, καλῶς ἔχει σοι τὰ ἐγκλήματα· εἰ δὲ τοῦ θεοῦ Παύλου, ἀφείς τῶι γεννήτορι τῶν [τὸν Υ] λόγων τὰς μέμψεις ἐπανατείνεσθαι Θεοδωρήτῳ ἐπηρεάζειν προήρησαι. ἐπεὶ δὲ Παῦλον οὐκ ἔχων ἐλέγχειν (οἶδας γάρ, δοκῶ μοι, ὅπως ἐκεῖνος φρονῶν ταῦτα προφέρει, ὡς γε δὴ καὶ Θεοδώρητος), ἄρα τῆς ἐπὶ τοῖς ῥητοῖς τούτοις ἐκλήψεως ὀλιγώρησας [ὀλιγώρησας Υ] τοῖς ἄ [legas τῶι ἴσα] τοῖς ἐνδιαστρόφως ταῦτα φέρουσιν τὰ ὀνειδή Θεοδωρήτῳ προσάπτεσθαι; τῆς ἀδικοδοξίας. 15 Παύλῳ ταῦτα ἐγκαλῶν, ἐπὶ μὴ ὡς ἐκεῖνος εἴρηκεν, ταῦτα νοεῖν ἐκὼν τυφλώττεις, μέγας ἔση πρόβολός τε καὶ πρόμαχος τῶν ἀπὸ τῶν περὶ αὐτὰ ἐνδιαστρόφων νοημάτων εἰς ὀλεθρίας αἰρέσεις ὀλισθησάντων.

142 SCHOLIA ARETHAE™ 3 sq. ἀληθῆ τὴν ἔνωσιν καὶ πιστεύομεν καὶ κρειττόνως ἢ σὺ· οὐ γὰρ ἐκ δύο ὑποστάσεων ταύτην φαμέν, ὡς σὺ πολλάκις ἀλίσκη φρονῶν, ἀλλ' ἐκ δύο μὲν φύσεων, θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος, μιᾶς δὲ ὑποστάσεως τοῦ θεοῦ λόγου, ὃς φύσιν ἀνθρωπίνην λαβὼν ἦτον ψυχὴν καὶ σῶμα ἠτώμωσεν [sic] ἐν ἑαυτῶι, καθὸ καὶ σύνθετος ἢ τοῦ κυρίου ὑπόστασις πρεσβεύεται τῇ τῶν πιστῶν ἐκκλησία. δύο δὲ φύσεις αὐτοῦ ἀκενοτόμητοι [sic], αἷς δυοῖς φύσεσι τὰ θεῖα καὶ τὰ ἀνθρώπινα ἐνήργει, οὐκ ἀνὰ μέρος δὲ διὰ τὴν ἄκραν ἔνωσιν· πῶς δέ, αὐτῶι μόνῳ ἀνάκειται ἀκριβῶς εἰδέναι. εἰ δὲ σὺ τὴν ἀκριβείαν ταύτην ἑαυτῶι ἐπανατιθεῖς

τὸ τινὰ ἑαυτὸν εἶναι θηρᾶις, οὐδεὶς σοὶ φθόνος πλὴν ἀποσχομένωι τοῖς τὸ ἀπλοῦν καὶ ἄδολον μυστήριον ἀπλῶς μετιοῦσιν βλασφήμωι προσφέρεσθαι, καίτοιγε φιλαληθῶς ἔρεῖν [legas ἐκείνοις] οἷς βάλλεις [βαλλεῖν Υ] ἄλλους τούτοις [τούτους Υ] αὐτὸς πρῶτος ἐνεχόμενος.

143 SCHOLIA ARETHAE™ 1 sq. συκοφαντία τοῦτο· εἰ γὰρ μὴ τοῦτο, εὐρίσκεται καὶ ὁ θεολόγος Ἰωάννης τῇ αὐτῇ ἐνεχόμενος αἰτία δι' ὧν φησι καὶ 20ὸ λόγος σὰρξ ἐγένετο²⁰ [Ioh. i, 14]. 9 οὕτως οἶμαι ὀρθῶς προενεχθεῖν τὰ προκείμενα τοῦ λόγου· οἱ τῶν ἐννοιῶν τῆς ὀρθότητος καὶ ἀληθείας ἀπολισθήσαντες. ὡς γὰρ νῦν ἔχει, ἀσύντακτον ὅλως καὶ ἀνελλήνευτον.